

Виклики та діяльність громадських організацій України під час війни

Лілія Атамась

*здобувач освітньої програми «Менеджмент організацій»,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: AtamasLV@krok.edu.ua*

Ганна Пазєєва

*кандидат економічних наук,
доцент кафедри управлінських технологій,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: PazeevaA@krok.edu.ua,
ORCID: 0000-0002-6557-6890*

Актуальність дослідження обумовлена викликами, з яким зіштовхнулись громадські організації з початком повномасштабного вторгнення росії в Україну. Соціально-економічні виклики та зміна пріоритетів громадських організацій ставлять під загрозу реалізації їх проектів та діяльність організацій загалом. Як результат, зростає потреба в фандрейзингу і залученню іноземних донорів та інвесторів для підтримки роботи організацій з урахуванням складності політичної ситуації в країні.

Об'єктом дослідження є зміна діяльності громадських організацій під час війни.

Предметом дослідження є виклики, з якими зіштовхнулись громадські організації.

Метою дослідження є аналіз викликів громадських організацій України під час війни, розробка рекомендацій щодо сприяння та посилення роботи громадських організацій в проектній діяльності.

Для досягнення мети дослідження в роботі ставилися такі **завдання**:

- проаналізували зміну діяльності громадських організацій;
- ідентифікували виклики та їх наслідки на реалізацію проектів громадських організацій;
- сформували пропозиції щодо розробки стратегії сприяння та посилення роботи громадських організацій;

Роль громадських організацій в розвитку громадянського суспільства завжди викликала зацікавленість як в українських, так і в закордонних дослідників. Теоретико-методологічні основи вивчення громадських організацій представлено в працях таких вчених, як П. Геррман, Г. Доманські, Дж. Лавілл, Д. Льюїс, Ш. Фелдман, Дж. Фішер, Р. Хейя та інших. Вітчизняними вченими досліджуються роль громадських організацій у становленні та розвитку громадянського суспільства а саме В. Коваленко, А. Лясота, А. Матвійчук, М. Шевченко, О. Юлдашев та інші. Однак, зміни в суспільстві вимагають постійного аналізу роботи громадських організацій для актуального дослідження їх особливостей та тенденцій розвитку [1].

Згідно з опитуванням громадських організацій “Освітньо-аналітичним центром розвитку громад”, з початком війни основними викликами для

продовження роботи громадських організацій є соціально-економічні виклики [2]. Організація – це перш за все люди, тому матеріальне, психологічне та безпекове становища грають ключову роль в можливості подальшої реалізації проектів. Разом з цим, організації, що вели свою діяльність на територіях, які наразі окуповані, мають проблеми з організацією безпечної роботи, втратою матеріально-технічного забезпечення та зіштовхуються з питанням переведення діяльності у більш безпечні регіони країни. Викликом для більшості громадських організацій також стала зміна напрямку діяльності відповідно до потреб сьогодення. Відбудова та відновлення повоєнної України розглядається наразі основним напрямом проектної діяльності на рівні з волонтерством, гуманітарною допомогою та евакуацією населення, на що спрямували зараз свій фокус більшість громадських організацій. Як результат зміни діяльності, організації призупиняють діючі проекти та змінюють стратегії розвитку, що в свою чергу потребує збільшення або перенаправлення фінансування, отримання нових знань та ресурсів.

Вищеописані виклики потребують швидкого реагування для налагодження роботи і підтримки громадських організацій. Як і раніше, основним напрямом підтримки роботи громадських організацій залишається фандрейзинг. Фандрейзинг – це процес залучення коштів й інших ресурсів для реалізації конкретних задач або проектів, а також для підтримання діяльності та існування організації загалом [3]. Надання грантової допомоги з залученням донорів є основною складовою в матеріально-технічному та ресурсному забезпеченні організацій. З урахуванням зовнішнього середовища сьогодення, грантові програми мають надаватися за спрощеною системою подачі заявок та оперативним їх розглядом. Разом з цим, важливим фактором є обізнаність, громадські організації потребують актуальний перелік донорів та наявність постійних відкритих конкурсів. Окрім надання фінансової допомоги для посилення технічного аспекту роботи, мають також розглядатись впровадження освітніх заходів для посилення організацій в питаннях охорони прав людини (фіксації та моніторинг порушень прав людини), безпеки (перша невідкладна допомога, протимінна безпека), комунікації та обізнаність в наданні першої психологічної допомоги.

Отже, надання грантової допомоги безумовно сприятиме реалізації поточних проектів організацій, але маємо зазначити, що основною метою грантів має бути саме посилення організацій, тобто після завершення гранту організація повинна мати змогу працювати самостійно і набути стійкості у зв'язку зі зміною своєї стратегії розвитку.

Ключові слова: громадські організації; виклики; напрям діяльності; фандрейзинг.

Список використаних джерел

1. Євдокимова І. «Тенденції розвитку громадських організацій у сучасній Україні» - Харків: «Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи», 2018 – 42-48с.
2. Освітньо-аналітичний центр розвитку громад «Громадські організації та активісти під час війни: стан та перспективи»– Тернопіль, 2022.
3. Інтернет ресурс [Електронний ресурс]: [Веб-сайт]. – 2022. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A4%D0%B0%D0%BD%D0%B4%D1%80%D0%B5%D0%B9%D0%B7%D0%B8%D0%BD%D0%B3>.